

Uvod

● Čemu priručnik?

Ovaj priručnik za učenje njemačkog jezika uz treću seriju radio-kursa pod nazivom „Deutsch - warum nicht?“ biće Vam od koristi prilikom produbljivanja znanja stečenog slušanjem. Ovaj kurs jezika namijenjen je u prvom redu učenju slušanjem lekcija putem radija. Trebalo bi, stoga, najprije da saslušate lekcije u emisijama: tako ćete se, naime, najbolje uvesti u temu ili situaciju o kojoj je riječ. Pri tome će Vam pomoći zadaci i pitanja, na koja treba da date odgovor. Pitanja će biti postavljena tokom emitovanja lekcije i pomoći će Vam da se skoncentrišete na osnovni smisao, na ono što je bitno u lekciji. Znači: pokušajte da odgonetnete o čemu se radi, o kakvoj je situaciji riječ, gdje se scena odigrava, ko s kim razgovara, o čemu i u kakvom raspoloženju. Pozabavite se ovim pitanjima dok slušate lekcije! Nemojte nastojati da razumijete svaku riječ doslovno! (Inače bi Vam se moglo učiniti da ništa niste razumjeli.)

● Šta je to novo u seriji III?

Glavni junaci ostaju isti i u seriji III:

- **Andreas**, student i portir u hotelu „Europa“;
- **Ex**; ženski lik iz mašte autora. Ona je, sjećate se, nevidljiva ali često primjetljiva. Ex je na kraju serije II bila nestala, na opštu žalost ostalih likova iz serije, koji su se već bili navikli na nju. No, Ex se sada opet pojavljuje ...
- **Dr. Thürmann**, stalni gost u hotelu „Europa“, koji inače živi u Berlinu;
- **Gospođa Berger**, šefica hotela „Europa“;
- **Hanna Clasen**, sobarica hotela „Europa“.

Struktura lekcija u emisijama serije III ostala je također ista: najprije poslušate dialoge, zatim pojašnjenje sadržaja i gramatičko gradivo, i na kraju svake lekcije slijedi ponavljanje teksta.

Gradivo u seriji III je, naravno, nešto teže.

U drugom dijelu serije III mijenja se i mjesto odvijanja radnje: dok su junaci u serijama I i II boravili u Aachenu, drugi dio serije III događa se u Berlinu: tako ćete upoznati ovaj grad, saznati pojedinosti iz istorije Berlina, koje možda do sada niste znali, i čut ćete nekoliko zanimljivih priča vezanih za grad Berlin.

Na početku serije III glavni likovi bitni gramatički sadržaji iz dosadašnjih serija biće ponovo predstavljani, tako da ćete se i kao novi slušalac moći lako uklopiti.

● Koje sadržaje nudi priručnik?

A Istorijske podatke o Saveznoj Republici Njemačkoj i o Berlinu

Kratki pregled istorijskih događaja će Vam omogućiti da se informišete o istorijskoj pozadini savezne Republike Njemačke, koja je od 1945 do 1990 godine bila podijeljena na Zapadnu i Istočnu Njemačku (na Saveznu Republiku Njemačku -BRD i Njemačku Demokratsku Republiku- DDR). Tako ćete bolje razumjeti informacije i kontekst lekcija.

B Informacije o svakoj lekciji pojedinačno

1. Pregled svake lekcije pojedinačno

Pregled obuhvata gramatiku (**Važno je znati**), i nove izraze iz lekcije (**Kaže se.**). Gramatički sadržaji detaljno su obrađeni i pojašnjeni primjerom iz lekcije. Izrazi su navedeni samo na njemačkom jeziku, po čemu se ova serija razlikuje od dosadašnje dvije. Izrazi su osim toga, gdje god je to bilo moguće, navedeni ne samo u onoj formi u kojoj su upotrijebljeni u lekciji, već i u opštoj formi, onako kako ih nalazite i u rječnicima:

Primjer:

Rečenica *Ona rado pjeva* nije navedena samo kao rečenica, već i kao uopšteni izraz *ewas gern tun*. To će, nadamo se, doprinijeti proširenju Vaših jezičkih mogućnosti. Sa ovako zabilježenim izrazima moći ćete, naime, kombinovati nove rečenice. Npr.: *Er liest gern*. Budući da su izrazi uzeti iz lekcije, njihovo značenje će vam svakako biti poznato.

U lekcijama u kojima se govori o Berlinu naći ćete izraze koji su specifični za ovo govorno područje, kao i informacije o mjestima u gradu koje vrijedi posjetiti.

2. Tekst lekcija

Tekstovi – dialozi, objašnjenja, pisma, pjesme – ispisani su na njemačkom, a kratak sadržaj na bosanskom jeziku (što će Vam olakšati da razumijete o čemu se radi u lekciji). U priručniku možete naknadno pročitati sadržaj lekcije koju ste eventualno propustili.

3. Riječi i izrazi

Nove riječi i izraze u nekoj lekciji naći ćete popisane na kraju te lekcije. Nepoznate riječi iz originala iz kojih su korišteni citati, kao što je to slučaj sa tekstom H. Bertolda Brechta, ne nalaze se na tom spisku. Ni riječi niti izrazi iz serija I i II nisu ponovo upisane.

4. Vežbe

Vježbe su uglavnom gramatičke. Naravno, naći ćete i vježbe koje će Vam pomoći da proširite fond riječi i izraza, (npr. Križaljke), i da naučene riječi i izraze pravilno primjenjujete. Ovaj priručnik, osim toga, sadrži i vježbe za bolje razumijevanje teksta. U ovim vježbama su izdvojeni neki dijelovi iz teksta lekcije i nekoliko izjava o tekstu, a Vi treba da prepoznate koji ste od ponuđenih odgovora čuli u lekciji. Pri tome se, ukoliko to bude potrebno, možete poslužiti i ovim priručnikom. Ponekad će u emisijama biti rečno da se, prilikom rješavanja zadataka, potpomognete tekstem zabilježenim u priručniku.

U priručniku se nalaze precizna rješenja zadataka. Za zadatke koji nemaju samo jedno rješenje, u priručniku ćete naći ključ rješenja. Rješenja ovakvih zadataka su označena zvjesdicama: **. A za vježbe koje mogu biti riješene samo Vašim ličnim odgovorima, u priručniku nema prijedloga rješenja – dajemo Vam odriježene ruke.

C Pregled gramatičkog gradiva

Ovaj pregled obuhvata gramatičko gradivo iz serije III; odnosno:

1. Preterit pravilnih, nepravilnih i modalnih glagola.
2. Veza rečenica u rečeničnom nizu:
Veza između nezavisnih rečenica; veznici *und, aber, sondern*;
Veza između zavisne i nezavisne rečenice; veznici *daß, weil*;
3. Deklinacija pridjeva

D Ključ rješenja zadataka

U ovom dijelu priručnika možete prekontrolisati da li ste tačno uradili zadatke.

E Prevod dijaloga

Prevodi bi trebalo da Vam pomognu da bolje razumijete sadržaj, pogotovo ukoliko niste slušali seriju I i II. Dakle, ukoliko nemate gramatičko predznanje ili su Vam nepoznate riječi iz prethodnih serija, onda će Vam prevodi biti od velike pomoći. Originalni tekstovi, poezija, pjesme i slično, nisu prevedeni, što nalaže zaštita autorskih prava.

F Rječnik

U rječniku ćete naći po abecednom redu popisane nove riječi iz serije III. Riječi iz prethodnih serija nisu u rječniku. U zagradi je broj lekcije u kojoj se neka riječ prvi put pominje.

G Spisak glagola: Infinitiv – Preterit – Particip II

Ovdje su pregledno navedeni svi glagoli iz serija I, II i III, i to u infinitivu, preteritu i participu drugom. Ove tri forme omogućavaju Vam da gradite rečenice u glavnim vremenima.

primjer: *kommen - kam - gekommen <sein>*

Infinitiv: *kommen*

Preterit: *(er/sie) kam*

Particip II: *gekommen*

Glagol *sein* u zagradi pokazuje da se glagol *kommen* u perfektu gradi uz pomoć glagola *sein*.

Er ist gekommen

I na kraju ovog detaljnog uvoda, evo i nekoliko riječi o radio kursu:

Radio - kurs njemačkog jezika emituje se u mnogim zemljama. Stoga nije bilo moguće da se u tekstovima više pažnje posveti kulturnim, socijalnim i jezičkim posebnostima, recimo Bosne ili drugih zemalja u kojima se ovaj kurs emituje.

Molimo Vas da imate razumijevanja za to! Ono što je bosanskom jeziku i bosanskim prilikama blisko ili strano- to ćete već i sami najbolje uočiti.

Dakle, hrabro naprijed!

Želim Vam puno uspjeha i zadovoljstva tokom učenja njemačkog jezika uz radio-Kurs „*Deutsch - warum nicht?*“!

Herrad Meese

NEKOLIKO INFORMACIJA

1 Istorija Njemačke

Ovaj kratki pregled dijela njemačke istorije obuhvata samo razdoblja koja su bitna za razumijevanje lekcija serije III. Izdvojeni su oni istorijski događaji koji predočavaju pregled stvaranja nacionalnog identiteta.

919: Osnovano prvo njemačko carstvo, početak istorije njemačke države

Do 19. Vijeka: Njemačka je razdijeljena/vlada partikularizam

Sve do 19. Vijeka Njemačka se sastojala od više manjih država: kneževina, vojvodnina i kraljevina. Ove državnice su uživale suverenitet a njihovi vladari posjedovali su veliku moć. Razdijeljenost, odnosno partikularizam, karakteriše njemačku istoriju sve do početka 19. vijeka, kada raste potreba za nacionalnim objedinjavanjem. Početkom 19. Vijeka 35 njemačkih vladara, kraljeva, kneževa i vojvoda sklapaju Njemački savez.

1871-1918: Njemačka je ponovo carevina/doba Drugog Reicha

1870/71: Njemačko-francuski rat

1871: Osnovan Drugi njemački Reich. U Versaillesu je pruski kralj Vilim I proglašen njemačkim carem.

Berlin Postaje glavni grad carevine.

1918: Kraj Prvog svjetskog rata. Svrgavanje cara s vlasti.

1919-1933: Weimerska Republika

1919: Weimerski Ustav

1919: Potpisivanje Versailleskog mirovnog ugovora

1933-1945: Nationalsocijalizam/Treći Reich

1933: Adolf Hitler imenovan za kancelara

1939: Napadom na Poljsku i okupacijom Poljske počeo Drugi svjetski rat

1945: Bezuvjetna kapitulacija Njemačke, kraj Drugog svjetskog rata, podjela Njemačke u četiri okupacijska zone i, kao posljedica rata, podjela Njemačke.

1949-1990: Savezna Republika Njemačka i Njemačka Demokratska Republika - dvije njemačke države

1949: Osnivanje Savezne Republike Njemačke, Bonn postaje glavni grad

1949: Osnivanje Njemačke Demokratske Republike, glavni grad Istočni Berlin, period ovisnosti o tadašnjem Sovjetskom Savezu

Njemačka je, dakle, u ovom razdoblju bila podijeljena (kao i glavni grad Berlin): Posjećivanje istočne Njemačke nije bilo dozvoljeno građanima Zapadne Njemačke, a prelazak u BDR je za građana DDR-a bio gotovo nemoguć. Kasnije je to bilo dozvoljeno samo, recimo, penzionerima.

Od 1945-1957 je iz Istočne Njemačke pobjeglo 2,7 miliona ljudi, (među kojima su bili i brojni stručnjaci) što je predstavljalo 15% ukupnog broja stanovnika tadašnjeg DDR-a.

Od 1961. je granica između Njemačke Demokratske Republike i Savezne Republike Njemačke pod strogim nadzorom. Graničari su dužni otvoriti vatru na one koji pokušaju bjegstvo iz DDR-a. Istočni dio Berlina je od zapadnog odvojen zidom. Šezdesetih i sedamdeset tih godina vođeni su mnogi pregovori između dviju država. Zapadne sile, pogotovo SAD, pružaju podršku Saveznoj Republici Njemačkoj. Pomoć se uglavnom sastojala u izgradnji ustanova i infrastrukture koje su građanima olakšale život, kao što su pošta, telefonska mreža, izgradnja puteva, pogotovo onih koji vezuju Berlin i Saveznu Republiku Njemačku. Zapadne sile pružaju podršku i u organizaciji posjeta razdvojenih porodica u ove dvije zemlje.

Već 1959 postojao je nacrt mirovnog ugovora kojeg je izradila vlada tadašnjeg SSSR. Preduslov za implementaciju ovog mirovnog sporazuma bio je da Njemačka bude neutralna zemlja, oko čega se zapadne sile nisu mogle sporazumjeti.

Kamen spoticanja prilikom drugog, također bezuspješnog pokušaja ujedinjenja, bila je teorija o tri države, na kojoj je insistirala vlada DDR-a, a po kojoj bi Savezna Republika Njemačka, Njemačka Demokratska Republika i Berlin bile samostalne političke jedinice. Za Zapadnu Njemačku je, međjutim, Berlin bio njen nedjeljivi sastavni dio.

3. oktobra 1990: Ujedinjenje Njemačke

Od tog momenta su dvije njemačke države ponovo jedna država sa glavnim gradom Berlinom. Godine hladnog rata su prevaziđene. Sjedište vlade je još nekoliko godina ostalo u Bonnu. 1999. Njemačka vlada zajedno sa parlamentom prelazi u Berlin.

2 Istorija Berlina

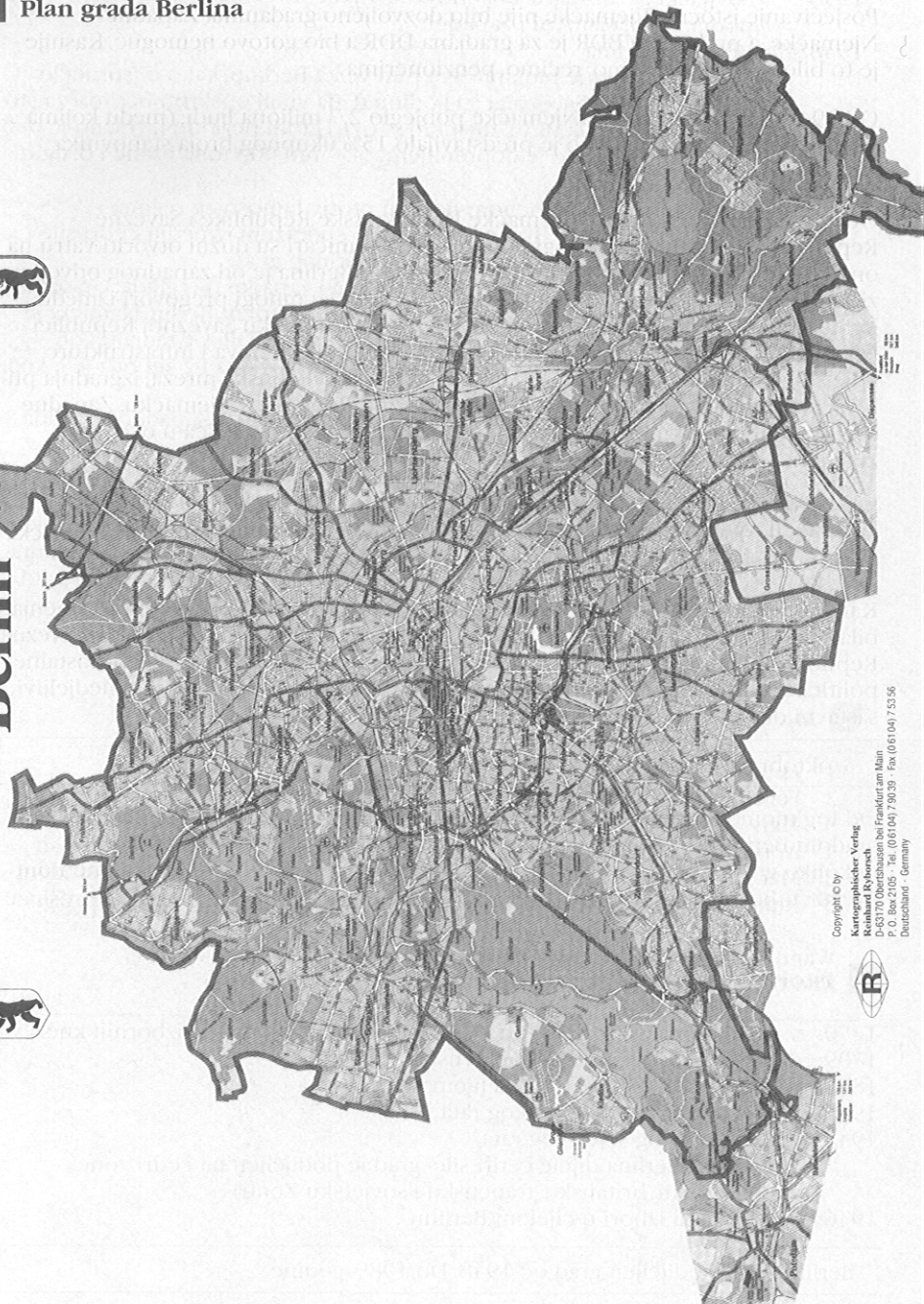
- 1470: Berlin postaja rezidencija i glavni grad brandenburških izbornih kneževa
- 1709: Berlin postaje glavni grad pruskih kraljeva
- 1871: Berlin postaje glavni grad njemačkih careva
- 1939: Početak Drugog svjetskog rata
- 1945: Kraj Drugog svjetskog rata
Upravu Berlina dijele četiri sile- grad je podijeljen na četiri zone (američku, britansku, francusku i sovjetsku Zonu)
- 1946: Slobodni izbori u cijelom Berlinu

Berlin je bio podijeljen grad od 1948. Do 1989. godine

3 Plan grada Berlina

Berlin

Copyright © by

Kartographischer Verlag

Reinhold Kohnisch

D-53170 Ockenbach, Erftkreis, NRW

Phone: (06104) 75356 Fax: (06104) 75356

Deutschland - Germany

- 1948: Sovjetski Savez napušta kontrolno vijeće saveznika i Berlin biva podijeljen na istočni i zapadni.
- 1948/49: Blokada Berlina
Sovjetski Savez je blokirao sve puteve ka Berlinu, kako bi spriječio opskrbu grada. Saveznici su godinu dana vršili opskrbu Berlina, za što su bili uspostavljeni vazdušni mostovi. U tom periodu izvršeno je oko 200 letova i u grad je dopremljeno oko 440 000 tona hrane i drugih potrebitina.
- 1953: Junski ustanak u istočnom Berlinu protiv tamošnjeg režima.
- 1958: Ruski predsjednik Hruščov proglasio sporazum između četiri sile i zahtijeva da Berlin dobije status slobodnog grada.
- 1961: Izgrađen Berlinski zid koji dijeli istočni i zapadni dio grada. Građanai Zapadnog Berlina više ne mogu odlaziti u Istočni Berlin. Namjera je bila da se zaustavi tadašnji talas izbjeglica iz DDR-a. Građani koji pokušaju bjekstvo preko zida bivaju ubijeni. Zona uz zid bila je također pod strogim nadzorom.
1963. Postignut prvi sporazum o tranzitu: Stanovnicima Zapadnog Berlina dozvoljeno je da posjete rođake u Istočnom Berlinu.
1968. Svim građanima Zapadnog Berlina dozvoljen je ulazak u Saveznu Republiku Njemačku (za što moraju imati odgovarajući pasoš) i u Njemačku Demokratsku Republiku (za što im je neophodna odgovarajuća viza).
1989. Pad Berlinskog zida, otvara se Brandenburška kapija, građani Zapadnog i Istočnog Berlina ponovo se mogu slobodno kretati kroz cijeli grad
1990. Berlinski zid je u potpunosti srušen i uklonjen

4 Mjeseci u godini

1	Januar	januar, siječanj	7	Juli	juli, srpanj
2	Februar	februar, veljača	8	August	avgust, kolovoz
3	März	mart, ožujak	9	September	septembar, rujan
4	April	april, travanj	10	Oktober	oktobar, listopad
5	Mai	maj, svibanj	11	November	novembar, studeni
6	Juni	jun, juni	12	Dezember	decembar, prosinac

Wann kommen Sie?   Im Januar.
Kad dolozite?   U januaru.

5 Strane svijeta

	Der Norden /sjever nördlich / sjeverno	
Der Westen / zapad westlich / zapadno		Der Osten / istok östlich / istočno
	Der Süden / jug südlich / jižno	
Wo liegt Aachen? Wo liegt Köln?	Aachen liegt im Westen (von Deutschland). Köln liegt nördlich von Bonn. Köln liegt nordöstlich von Aachen.	
Man ging durch das Brandenburger Tor von Osten nach Westen. Berlin kann eine Brücke zum Osten werden.		

6 Brojevi do 1000

100 = hundert	500 = fünfhundert	800 = achthundert
200 = zweihundert	600 = sechshundert	900 = neunhundert
300 = dreihundert	700 = siebenhundert	1000 = tausend
400 = vierhundert		
101 = einhunderteins	202 = zweihundertzwei	311 = dreihundertelf
420 = vierhundertzwanzig	435 = vierhundertfünfundreißig	
100. = nominativ	Das ist der hundertste Geburtstag, das ist die hundertste Frage, das ist das hundertste Buch.	
akuzativ	Er hat den hundertsten Geburtstag, er stellt die hundertste Frage, er kauft das hundertste Buch.	

7 Godine

Ukoliko je godina sa stotinama, odnosno hiljadama onda se prvi dvocifreni broj izdvaja. Budući da taj broj označava vijek godien o kojoj se radi, onda se dodaje riječ „stotina“ = *hundert*.

911 = neunhundertelf
1871 = achtzehnhunderteinundsiebzig
1961 = neunzehnhunderteinundsechzig
1990 = neunzehnhundertneunzig